

harctérről, de korántsem azon szándékkal, hogy a háborút tovább ne folytassa. — Másrészt pedig a porta is kinyilatkozta, hogy a háborút utolsó ereje megfeszítésével is folytatni fogja. Pedig most már a kilátások, fájdalom, szűkebb korlátok közé szorultak.

Szerbia megizente a hadat s át is lépte a határt. Hogyne, mikor Plevna esését! Mehemed Ali Gurkó szorongatja s ilyen helyzetben a hős (!) Milán háborúit a nül foglalhat el jókora darab földet meztelán hadseregével s ha majd osztozásra kerül a sor, a hitszegő fejedelem is előáll s követelni fog az „elfoglalt” területből. Hozzá még Asziában is készülnek az oroszok erős rohamra Erzerum ellen.

A plevnai foglyokról dec. 12-ről írják Sisto-vábnól: Tegnap este érkeztek ide a török foglyok Plevnából. A nap már leszállt, midőn a körülbelül 1200 főnyi fogoly csapat két oláh eskadron által kísérvé, a vásártérre érkezett. A lakosság a leg-szemtelenebbül viselte magát a fegyvertelen foglyok iránt, kigunyolta és sárral dobálta őket. Az oláh katonaság az egész nevette és mitsem tett a szerencsétlenek védelmére.

Egy tegnapi bukuresti távirat jelenti, hogy **Ozman pasa**, lábát amputáltatván, kevéssel a műtét után meghalt.

Konstantinápoly, dec. 14. A „Havas” jelenti: Lsmvna eleste élenk benyomást gyakorolt a portára. Ismét nagyvezéri válságról beszélnek. Határozottan állítják, hogy Schakir pasa parancsot kapott visszavonulni Szófiába. Mehemed Ali letétetett, mivel vonakodott erő hiánya miatt Szulejmánnal kombinált hadmozdulatot tenni, midőn ez Tirnova felé nyomult. Hír szerint Mukhtár is le fog tétetni. A keresztények egyáltalán nem hajlandók a polgárőrségbe lépni. A görög és román templomokra falragaszok ragasztattak a katonáskodás ellen.

„P. C.” jelenti Nándorfehérvárról: Az ágyudöngések jelentik Szerbia hadüzenetét a portának. Krisztics szerb úgynök utasított, hogy ma 16-án jelentse be Server pasának a hadüzenetet és a török fővárost hagyja el. Egyidejűleg a szerb hadsereg parancsot kapott a határ átlépésére. Mult őjfel ment el a fejedelem törzskara az alexináci főhadiszállásra, Milán fejedelem holnap utazik oda a miniszterelnökkel és a metropolitával.

Konstantinápolyból távirják dec. 13-ról a „Fr.”-nak: Syriából és Mesopotamiából az Erzerumba való csapatkuldetés részben felüggesztették. Erzerum összes polgári lakossága fel van fegyverkezve. Mukhtár pasa parancsot adott ki, hogy az, a ki a netalán bekövetkezendő roham alkalmával a bástyákon nem akar megjelenni, hadi törvény szerint főbelövendő.

A b é k e .

E hó 13-án nyílt meg a parlament Konstantinápolyban. Ami a békét illeti, egyelőre nem lehet határozottan megállapítani, mikor engednek tért a csatateri események a békealkudozásoknak, annyi azonban tény, hogy a békealkudozások alapját immár keresi a diplomácia. Konstantinápoly, Bécs, Berlin és London között élenk a sürgönyváltás. A beavatottak hinni szeretik, hogy a hadviselők kölcsönös engedékenysége lehetővé teszi, hogy bár nagyon elágazó szempontokból, de még is megtegyék a hatalmak a kezdeményező lépéseket.

Roppant tévedés volna azonban azt hinni, hogy Törökország néhány szerencsétlen csapása

párt, mely fainak a kiröpülésből épen az első oktatásokat adta. A gondos szülők az öt fiókat egy szilvafa ágára sorba állítván, előbb teoriáját csiripelték el a repülésnek. Aztán a legzsélsővel megindulván, két oldalról mellette haladva a legközelebbi alfalmára szállottak. Ezáltal azonban a sorba állítottak másodika megúvnán várni, míg rá kerül a sor, vette magának azon bátorságot, hogy egy mellékágacskára repült. A szülők a kiröpített madárt az alfafán hagyva visszarepültek s nem találván a szófogadatlan második fiókat előbbi helyén, irgalmatlanul eltépészták s ezen felül azzal büntették, hogy nem az előbbeni megállapított sor szerint másodikzor, hanem utoljára röpitették ki. A veréb nem tűri a szófogadatlanúságot.

Leginkább szeret ingerkeletni a fészkevel; ha szerét ejtheti, betolakodik lakásába s aztán fecske legyén, mely onnan kihajítja. Egy úr kastély-falára néhány fecsképar készítette vala fűrészték néhány évvel ezelőtt. A ravasz verebek mindennap gondosan előttek megnézni, hogy az építés már meddig van és a mikor kész volt, nagyúrák módjára beültek a fészekbe és többé kiüzní őket onnan nem lehetett. Ezt az erőszakos foglalást pár évben ismételték, a fecskéket végkép eltávolította a kastély környezetéből. Nem a prédát, t. i. a rovarokat feltették a fecskéktől, hanem a foglalási, rablási hajlam vezette őket.

A veréb meg is szelidíthető, de nincs köszönet benne. Csiripolása künn is elég alkalmatlan, hát még a szobában!

Ha jobb társadalmi rendhez szoknak s egy kissé művelődnek, talán több pártfogásban részesítenék őket, mint eddig tettük.

— r — z — n .

miatt annyira megalázva érezne magát, hogy a békeért kunyorálni kész volna, sőt annyi fentartással tudakozódott a kormány a külhatalmakkal a béke és annak alapja iránt, mintha nem is feketne súlyt a közvetítésre. London és Bécs határozottan a béke mellett vannak s a háborút sajnos dolognak tartják, melynek megszüntetésére folyton készen állottak szolgálataikkal. Ha egyszer a fegyverszünet megkötetik, bizonyos, hogy vagy teljes béke követi azt, vagy oly háború fogja azt követni, melyben a hadviselők nagyon meg fognak szaporodni. A béke alapját keresi már a diplomácia s minhelyt megtalálja, az alkudozások meg fognak indulni.

A pápai trónválasztás szertartásai

(Vége.)

A pápa halála után harmadnapra kezdődnek az exequiák, vagyis a pápa lelkéért egy bibornok által a többiek jelenlétében mondott misék. Az első napon az egy Péter templomban kétszáz, a következő napokon ebben és Róma többi plébániájában száz ily mise mondatik, nem számítván ide a zárdák templomaiban mondatottakat. — Az exequiák utolsó napján a bibornokok a Pétertemplomban felállított castrum doloris köré gyűlnek, közülök öt olyan, ki misét mondott a pápáért, azt beszenteli, mire egy „requiscat in pace” után a temetési szertartások beveződnek.

Az exequiák napjain a bibornokok a tartandó konklaue ügyében szükséges intézkedések felett több kongregációban tanácskoznak. Az elsöben, mely még az exequiák megkezdése előtt tartatik, felolvastatnak a pápaválasztás szabályozó bullák, melyek megtartására a bibornokok ünnepélyes esküt tesznek. Erre a camerlengonál lévő pápai hálszögfü és pecsétek a szertartásmester által öszszetoretnek, — a mi azt jelenti, hogy e pillanattól fogva sem bullák sem brevék ki nem adatnak. Ezután kiválasztatik két bibornok, az első hogy gyászbeszédet mondjon a pápára, a másik a választási beszéd megtartására; és más kettő az építendő konklaue feletti felügyelőre.

A második kongregációban hajdan az állam tiszviselőket megerősítették hivatalaikban, s a római hatóságok részvénytulajdonait fogadták a bibornokok; most már nem lesz más dolguk, mint a konklaue vezető bibornokok jelentését meghallgatni.

A következő három gyűlésben megválasztanak a konklaue számára szükséges két orvos, egy sebész, egy gyógyszerész és két borbély, segédestől. A hatodikban a bibornokok sorhuzás után felosztják egymásköztt a konklaue celláit; aztán hat szertartásmestert és felügyelőt választanak. A hetedikben minden bibornok a konklaue tartamára a szabály szerint két szolgán kívül még egyet kívánhat magának. E három közül egy pap, kettő világi. E cselédek egyéb kedvezményeken kívül 10.000 skudit kápnak a pápai kincstárból, s azon megosztottnak. Visszaélések kikerülése végett a bibornokok rokonai e szolgálatra nem alkalmazhatók. A nyolcadik kongregációban elkészítik a konklaueba zárandó idegenek névsorát. — A két utolsó gyűlés megválasztja azon három bibornokot, kinek dolga a konklaue belső anyagi ügyeit ellátni. E kongregációkban a küllállom követői meg szokták a bibornoki testület látogatásukkal tisztelni.

Az exequiákra kiszabott kilenc nap elmulván, a tizediken a bibornokok a Pétertemplomba gyűlnek, hol a bibornok-dekán misét mond a pápaválasztás sikeréért. — Erre az e célra kijelölt bibornok elmondja választási beszédét s abban inti társait, hogy arra méltó embert válasszanak. A bibornokok ezután ünnepélyes menetben vonulnak a konklaueba.

A konklaue IV. Kelemen óta Rómában és rendszeren a vatikáni palotában tartatik, melynek tágas helyiségeiben legkönnyebb a szükséges cellákat felállítani. A palota nagy folyosóján annyi kis kamrát készítenek, ahány bibornok van jelen; és pedig fából. Minden kamra két szobából áll a bibornok és szolgál számára, egy ebédlőből és egy kis kápolnából. A cellákat csak egy-egy magasan fekvő kis ablak világítja. A konklaueának a pápa halála utáni hatodnapra készen kell lennie.

A konklaue azon napon, melyen a bibornokok bevonulásukat tartják, nyitva marad s lakói látoga őket is fogadhatnak. — Ejjétkor azonban ünnepélyesen bezáratik; mikor is minden kivezető ablakot és ajtót, egynek kivételével befalazznak. Ez egy ajtónak két kulcsát két bibornok őrzi. E szigoru eljárás azonban ma már inkább csak formális, mert a bibornokok most már a konklaue alatt is fogadhatnak látogatókat, csakhogy csupán ablakon keresztül beszélhetnek velök.

A konklaue feladata a választás, melyben minden jelenlévő bibornok köteles részt venni. A tulajdonképeni választógyűlések azonban csak a harmadik napon kezdődnek. A választás három módon történhet: sugallat (quasi per inspirationem), egyezkedés (per compromissum) vagy cédulával való szavazás által, az első értelmű az acclamációval; így választottak II. Ince, VI. Adorján és X. Kelemen. A második mód a 12-ik században jött divatba s abban áll, hogy a bibornokok egyhangulag megbizák néhány társukat a pápa megválasztására; így választott X. Gergely; és sok huzavona után VII. Pius. De a harmadik mód képezi a szabályt.

Éz háromrészből, az elő- és utószavazásból s a kettő közt a tulajdonképeni szavazásból áll. Az előszavazásnál beadott szavazócédulák, melyekre a szavazó úgy saját, mint jelöltjének nevével felírja, lepecsételtetnek, úgy hogy a cédulán csak a jelölt neve látható. — Erre következik a tulajdonképeni szavazás. Minden bibornok az oltár elé lép, megesküszik, hogy legjobb meggyőződése szerint szavazott és céduláját egy kehelybe dobja. A beteg bibornokok szavazó cédulái cellaükből vitetnek el.

Erre egy szavazatszedő kiszedi és megszámlálja a cédulákat. Ha számuk nem felel meg a szavazókénak, a szavazás semmi, a cédulák elégettetnek, s új szavazás kezdődik. Ha a dolog rendben van, a szavazatszedők felolvassák a cédulákon álló neveket. Ha e szavazás megadta a szükséges többséget, az utószavazás csak a szavazatok új megszámlálásából és a cédulák elégetéséből áll. Ha nem, akkor megindul a korteskedés, s a több szavazatot nyert jelöltek hívei társakat megnyerni töreksznek. Ha ez sem használ, az aktus félbenszakittatik, a szavazás másnap újra megkezdődik; és ismételtetik mind addig, míg eredményre nem vezet.

A bibornokok versengése és egymásközti ármánykodásaiq nemcsak hetekre, hanem gyakran hónapokra, sőt évekre is elhuzzák a konklaue. X. Gergely három évig, X. Kelemen négy hónapig, XII. Imre öt, s XIV. Benedek hat hónapig tartó konklaue által választott meg. Volt eset arra is hogy a bibornokok választási szerződést kötöttek a választandóval, mint II. Pál választásakor 1494-ben kinek előre köteleznie kellett magát a bibornokok bizonyos kívánatainak teljesítésére. — A konklaue tartama alatt Rómában tömérdek misét mondanak és prédikációkat tartanak a választás szerencsés kimenetelért.

A legközelebbi concleve bizonyára nevezetes lesz, és szertartásai az eddigiektől eltérök annyiban, a mennyiben a pápaság világi uralma végkép megszűnt. Tartani, miután a jesuiták teljesen uralkodnak a pápai udvarban s a bibornoki testületben, aligha fog sokáig; hacsak személyes versengések, vagy a föbb európai államok erőlyes fellépése, vétőjoguk szigorú gyakorlása, oly bizonydalmakat nem idéznek elő, melyeket ma még előre nem láthatunk.

Országgyűlés.

A képviselőház dec. 14-iki ülésben bejelentvén Baboçsay S. csongrádmegyei képviselő lemondása s bemutatván az angol kereskedelmi szerződés meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat, tárgyalás alá vétetett az unjonozási törvényjavaslat.

Ezután a kiegyezési provizorium került szönyegre, melynek tárgyalása azonban megszakittatván, a miniszterelnököz b. Simonyi Lajos intézett interpellációt a keleti kérdésben, melylyel sürgeti a kormányt az eddigi irtó háborunak véget vetni s oly béke létesítését kéri, mely által Magyarország és a monarchia érdekei minden tekintetben megóva legyenek.

A dec. 15-iki ülésben tovább tárgyalatott a kiegyezési provizorium, melyet a ház általánosságban és részleteiben elfogadott. Ennek letárgyalása után a kérvények vétettek tárgyalás alá, melyek közül említett érdemel a kocsigyártók azon kérése, hogy a kocskira vetett fényüzési adók töröltesse nek el. A kérvényt a ház 60 szavattal 55 ellenében a pénzügyi bizottsághoz utasítja. Ezután következett a Helyi interpellációja a Szerbia hadüzenete tárgyalában a miniszterelnököz z.

Legujabb.

London, dec. 15. A „Times” szerint a porta békeközvetítésre kéri fel Ausztria-Magyarországot s Angliát, de birodalmának integritásával s egy tartomány különleges állását nem engedi meg.

Bukurest, dec. 15. Ozman pasa a muszka katonai parancsnokság engedélyével ezeket sürgönyzi a konstantinápolyi külügyminiszteriumnak:

E hó elsőjétől óta voltam teljesen körülzárva; miután az igért segélyt, élelmi szállítmányt hiába vártam, kénytelen voltam élelmiszert és segély nélkül a megkísérelt áttörés megheiusulta folytán (a két hétig kopáló sereggel) kitörni s elfogattam.

Ozman ezután vázolja a Miklós nagyhercegnél tapasztalt fogadtatást s jelenti, hogy könnyű sebet kapott, nem tudja, hol lesz internálva. A részletes jelentést később küldi be. A plevnai foglyok első szállítmánya kedden érkezik ide.

Nándorfehérvár, dec. 15. A hivatalos lap okmányokat közöl, melyek a békekötés óta a porta és Szerbia viszonyaira világot vetnek.

Közönség köréből.*

Nyilatkozat.

A „Magyar Polgár” közelebbi két számának portucisában Vecsey Robert aláírása alatt megjelent rágalmakra a nagy közönség tájékozása végett csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Vé- csei urnak méltó oka van ellenem káromkodni, mert csakugyan magam is befolyással voltam arra,

*) E rovat alatt megjelent közlemények t csak a saját hatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.